

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus XIII. De Rebus Ecclesiæ alienandis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

§. II. De pensionibus, per quas diminuantur redditus Beneficiorum.

QUÆR. I. Quid sit pensio, & quomodo à Beneficio distinguatur? n. 7. Qu. 2. Quotuplex sit pensio? n. 8. Qu. 3. Quis possit pensionem imponere Beneficijs? n. 9. & duobus seqq. Q. 4. Quinam pensiones obtinere possint, n. 12. Q. 5. In quibus Beneficijs pensiones constitui possint, & in qua quantitate, n. 13. & seq. Q. 6. An ad pensionem imponendam Beneficio, requiratur consensus Beneficiarij, vel Patroni, si Beneficium sit patronatum, num. 15. & seq. Debet autem in impetratione Beneficij, fieri mentio prioris pensionis constitutæ in Beneficio, n. 17. Q. 7. Quando fieri possit designatio, seu reservatio pensionis, num. 18. Q. 8. An pensionarius obligatus sit, ad solvendum onera annexa Beneficio? n. 19. Q. 9. An obligatio Beneficiarij solvendi pensionem, transeat ad successorem ejus in Beneficio? n. 20. Q. 10. Quibus modis pensiones extinguantur? n. 21.

c. unic. in Antiquis.

TITVLVS XIII.

DE REBUS ECCLESIAE ALIENANDIS, vel non.

SECTIO I. De rerum Ecclesiasticarum alienatione, & rebus, quæ alienari possunt, vel non.

§. I. Quenam alienatio rerum Ecclesiasticarum Iure Canonico sit prohibita, & quæ hic intelligantur nomine Ecclesiæ?

Nomen alienationis dupliciter accipitur, strictè, vel latè, n. 1. Aff. 1. Nomen alienationis hic latissime accipitur, & sub illa continetur conditio, siue concessio sub conditione, donatio, venditio, permutatio, & emphyteusis perpetua, n. 2. & 3. Aff. 2. Nomine Ecclesiæ hic continetur omnis locus pius, auctoritate Episcopi constitutus, n. 4. Hinc primò prohibita est constitutio hypothecæ specialis: non autem generalis, n. 5. Secundò. Nomine alienationis comprehenditur etiam translatio bonorum, vel reddituum unius Ecclesiæ particularis ad aliam, scilicet sine iusta causa, & consensu Capituli, n. 6. Tertiò. Nomine alienationis comprehenditur etiam unio perpetua unius Ecclesiæ, vel Beneficij cum alia, vel alio: potest tamen Episcopus, cum consensu Capituli, unire unam Ecclesiam alteri, vel loco religioso, etiam non vocato Rectore, vel defensore illius Ecclesiæ, non tamen mensæ suæ, vel Capitulo, n. 7. 8. & 9. Quartò. Nomine alienationis comprehenditur etiam transactio, n. 10. Quintò. Constitutio servitutis realis, vel personalis, cit. n. 5. Sextò. Cessio litis motæ super tali re, quam Prælatus solus, sine consensu Capituli, alienare non potest, cit. n. 10. Prohibetur autem hic alienatio solum illa, quæ fit sine iusta causa, & præter ejus formam, n. 11.

§. II. Quenam res Ecclesiasticæ alienari non possint, nisi ex causis jure expressis, & servatâ juris formâ, ac solemnitate?

ASSERTIO I. Alienari in primis prohibentur res immobiles, & res mobiles pretiosæ, quæ servando servari possunt: item bona mobilia, ex quibus utilitas, & fructus diuturnus percipi potest, ut est grex ovium, & alia hujusmodi, n. 12. Aff. 2. Inter bona mobilia etiam numerantur census, seu redditus annui stabiles, qui ex re immobili v. g. agris proveni-

unt, idèq; sub prohibitionem alienationis veniunt: item pecunia, quæ ad bona immobilia est destinata, vel ex venditione rei immobilis est comparata, num. 13. Aff. 3. Actiones, & nomina debitorum propriè nec inter mobilia, nec immobilia numerantur: sed tertiam ac distinctam speciem bonorum constituent, quæ tamen etiam alienari nequeunt, n. 14. Et hinc Episcopus, vel alius Prælatus non potest, sine juris solemnitatibus, alienare bona Ecclesiæ, quæ ad mensam ipsius pertinent, vel de quibus dubitatur, an pertineant, n. 15. & seq. Similiter Episcopus possessiones ad mensam suam, vel Capituli pertinentes alienare non debet, nisi ex causa, vel cum consensu Capituli, nec dare potest Clericis, vel Laicis, in quibus Monachi ministrare consueverunt, num. 17.

§. III. Quæ res Ecclesiæ alienari possunt libère, & sine juris solemnitate, & quibus casibus prohibita sunt alienationes rerum Ecclesiasticarum, etiam servatâ formâ, ac solemnitate juris?

ASSERTIO I. Res mobiles Ecclesiæ, quæ servando servari non possunt, libère alienari possunt, n. 18. Aff. 2. Etiam res immobiles, seu possessiones, quæ Ecclesiæ non sunt utiles, Episcopus libère alienare, vel permutare potest, cum consensu Capituli, vel majoris ejus partis, qui tamen hoc casu, non ex necessitate: sed honestate solum requiritur, n. 19. Similiter terra stabilis Ecclesiæ à Prælato dari potest in emphyteusim ei, cujus labore facta est fertilis, & culta, vel hæredibus ejus, n. 20. Aff. 3. Potest Prælatus, vel Rector Ecclesiæ, qui aliquid Ecclesiæ de suo contulit, vel acquisivit, aliquos ex familia ejusdem Ecclesiæ, id est, servos, & ancillas manumittere, n. 21. Si verò Episcopus nihil de suo dedit Ecclesiæ, nulli ex servis ejusdem libertatem dare potest: sed Successores tales manumissos in servitutem revocabit, num. 22. Aff. 4. Plures sunt casus, in quibus res Ecclesiasticæ, ne quidem cum solemnitatibus jure requisitis, alienari possunt, num. 23.

SECTIO II. De causis, & forma, seu solemnitate requisita ad rerum Ecclesiasticarum alienationem.

§. I. Ob quas causas alienari licitè possint res Ecclesiasticæ, etiam mobiles pretiosæ?

Dux conditiones requiruntur ad alienationem rerum Ecclesiæ, iusta causa, & debita forma, siue solemnitates jure requisitæ. Causæ numerantur communiter quatuor, ad quas aliæ possunt reduci: Prima est necessitas, ut, si debita Ecclesiæ aliter solvi non possint: Secunda est evidens Ecclesiæ utilitas, ut, si res aliqua Ecclesiæ alienetur, ut alia utilior comparatur, n. 24. Tertia est pietatis, ut pro redemptione captivorum, vel ad sublevandum pauperes: Quarta causa est incommoditas, si res alienata plus damni, quam commodi Ecclesiæ afferat, n. 25.

§. II. Quæ forma servanda sit, siue quæ juris solemnitates requirantur ad rei Ecclesiasticæ alienationem?

ASSERTIO I. Ad alienationem rei Ecclesiasticæ requiritur primò. Ut præcedat tractatus Capitalis, aliàs non valet, n. 26. Aff. 2. Altera conditio, seu solemnitas requisita est consensus Capitalis, seu Collegij, quoad majorem partem tunc præsentium, alioquin alienatio non tenet, n. 29. & 30. Aff. 3. Tertia solemnitas requisita est, ut fiat subscriptio à Capitu-

rulo, seu Conventu, aliis irrita est alienatio, saltem in casibus jure expressis, ut donatione, venditione, & permutatione: nisi consuetudine aliud sit receptum, num. 31. Quale instrumentum alienationis manu publici Notarii sit consiciendum? n. 32. Quarta solennitas requisita, est auctoritas, sive consensus Superioris, de quo infra. An, & quomodo praesumi possit, solennitates jure requisitas in alienatione rerum Ecclesiasticarum intervenisse? n. 33. & seq.

§. III. An alienatio rei Ecclesiasticae prohibita alienari, facta, sine legitima causa, & forma, sive solennitate requisita, sit valida, etsi non licita?

ASSERTIO I. Si causa alienandi rem Ecclesiasticam, nempe necessitatis, vel utilitatis non adsit, ipso jure irrita est alienatio, n. 35. Aff. 2. Alienatio rerum Ecclesiasticarum immobilium, & pretiosarum, quae assevari possunt, si fiat à Prælato, ex justa causa: sed sine tractatu, & consensu Capituli, ac proinde sine debita forma, & solennitate, est ipso jure Ecclesiastico irrita, saltem in judicio, & foro externo: quamvis talis alienatio, quia spectato jure naturali, injusta non est, valida est in foro conscientiae, ita, ut res alienata licite retineri possit, donec per Judicis sententiam rescindatur talis alienatio, n. 36. Alij tamen contrarium tenent, ad quorum argumenta responderetur, n. 37. Confirmatur dicta sententia, n. 38. & 39.

§. IV. An Prælatus, sine consensu Capituli, aliisque juris solennitatibus, valide renunciare possit hereditati, vel legato rei immobilis, aut mobilis pretiosae, relicto Ecclesiae?

Negativa sententia est valde probabilis, n. 40. Affirmativa tamen communior, & probabilior: quia renunciatio hereditatis, vel legati non est alienatio rei Ecclesiasticae, n. 41. Prælatus solus non potest Ecclesiam suam obesse agendo, & contrahendo: potest tamen solus obesse in non acquirendo, num. 42. In quibus Prælatus differt à tutore? n. 43.

SECTIO III. De consensu, vel auctoritate Prælati necessaria ad rerum Ecclesiasticarum administrationem.

§. I. An, & quando superioris Prælati consensus, vel auctoritas requiratur, ad alienationem rerum Ecclesiasticarum?

Prælatus potest dupliciter auctoritatem suam, vel consensum prestare alienationi rei Ecclesiasticae, & quae sint inter utramque auctoritatem differentiae? n. 44. Aff. 1. Si bona alienanda spectant ad Ecclesiam saecularem, inferiorem Cathedrali, & non exemptam, nec Collegiatam, tunc si Episcopus talis Ecclesiae bona alienet, ut ipse sit auctor alienationis, requiritur etiam consensus Capituli Cathedralis. Secus est, si Episcopus non sit auctor talis alienationis: sed Prælatus inferior, aut Rector Ecclesiae bona illius alienet; tunc enim, si Collegiata sit, praeter consensum Episcopi, requiritur consensus Capituli Ecclesiae illius inferioris. Si denique Ecclesia inferior non Collegiata v.g. Parochialis bona alienet, sufficit consensus Episcopi, n. 45. Aff. 2. Si Prælatus Regularis non sit exemptus, praeter consensum Conventus sui, requiritur etiam consensus Episcopi in alienationibus rerum Ecclesiasticarum: si verò sit exemptus, & immediate subjectus Papae, requirere debet illius con-

Tomus III.

sensum. Vel, si Prælatus regularis exemptus Ordinis Generalem habeat, tunc illius consensus in alienationibus rerum, vel ex ejusdem concessionem Provincialis consensus requiritur, n. 46. Allegatur novum Decretum Urbani VIII. circa alienationes rerum, seu bonorum immobilium, vel mobilium pretiosarum, spectantium ad Regulares, n. 47. Aff. 3. Si alienanda sit res Ecclesiae inferioris, subjectae Episcopo, praeter consensum Prælati proprii, requiritur etiam consensus Episcopi, n. 48. In hoc autem casu Episcopus, in cujus Diocesi posita est Ecclesia, cujus est res alienanda, consensum praestabit, num. 49. Aff. 4. Si bona alicujus Ecclesiae inferioris v.g. Prioratus, qui à Priore aliquo regitur, non habente proprium Conventum, & incorporatus est alicui Monasterio, tunc illius bona non possunt alienari, sine consensu Prælati superioris, & Conventus ejusdem, n. 50. Nullus Religiosus praesidens alicui Monasterio, Prioratu, vel Ecclesiae, seu administrationi cuiusvis, potest concedere jura, redditus, & possessiones ejusdem alicui ad vitam, vel ad certum tempus, etiam recepta pecunia: nisi necessitas, aut utilitas hujusmodi locorum hoc exposcat, & Conventus sui, aut, si Conventum non habeat, Prælati proprii, & Superioris consensus accedat: alioquin poenam suspensionis incurret, nec recipienti jus aliquod acquiritur. Quod tamen ad locationes, vel etiam reddituum, seu fructuum venditiones ad tempus modicum, non est extendendum, n. 51. & 52.

§. II. An in alienationibus rerum Ecclesiasticarum, etiam intervenire debeat consensus, seu auctoritas Romani Pontificis?

Prohibita est jure novo omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum alienatio, omnique pactum, per quod eorum dominium transfertur, concessio, hypotheca, locatio, & conductio, ultra triennium, nec non infeudatio, & contractus emphyteuticus, praeterquam in casibus à jure permixtis: ac de rebus, & bonis in emphyteusm ab antiquo concedi solitis, & de fructibus, ac bonis, quae servando servari non possunt, idque sub certis poenis jure expressis? n. 53. & tribus seqq. An Prælatus, qui juravit, se non alienaturum bona Ecclesiae, inconsulto Papae, nihilominus ex causa, & servata solennitate juris, valide, & licite ea alienet. Resp. negativè, n. 57. Ponuntur exceptiones, num. 58. Praeterea prohiberetur etiam est, ne Prælati Ecclesias sibi commissas, earumque bona immobilia, vel jura, sine consensu Capituli sui, & expressa licentia Papae, Laicis subijciant: neque recognoscant à Laicis tanquam Superioribus, se ea tenere: neque liceat eos Patronos, aut Advocatos Ecclesiarum, aut bonorum earundem perpetuo, vel ad tempus longum constituere: contractus autem omnes sic celebrati, etiam juramento firmati, sunt irritandi, & quicquid ex eis secutum fuerit: alias verò Prælati sunt suspensi ab officio, & administratione: Clerici verò non denunciantes Superiori, quod contra hanc inhibitionem praesumptum est, per triennium sunt suspensi à Beneficio. At viri, qui compellunt Clericos ad talem subjectionem, sunt excommunicati: & qui aliquid accipiunt, nisi restituant, & resipiscant, ultra excommunicationem eorum Terrae interdicto supponuntur, num. 59. & 60.

Ccc cc 2

§. III. An

§. III. An ad alienationem rerum Ecclesiasticarum requiratur auctoritas, vel consensus Patroni, vel consensus Principis secularis loci, in quo ea fita sunt?

ASSERTIO I. Etsi consensus Patroni quandoque requiri debeat: non tamen is potest impedire alienationem rei Ecclesiasticæ, si debito modo facta sit. n. 61. Ponuntur duæ exceptiones. n. 62. Aff. 2. Etsi non per statutum, potest tamen per consuetudinem diuturnam induci, cum licentia, & patientia Prælatorum Ecclesiasticorum, ut consensus Principis secularis in alienationibus rerum Ecclesiasticarum requirendus sit. n. 63.

SECTIO IV. De revocatione alienationis rerum Ecclesiasticarum illegitimè factæ, ac pœnis alienantium res Ecclesiæ ita alienatas.

§. I. Quinam, & quomodo revocare possint alienationes rerum Ecclesiasticarum illegitimè factas, & repetere res Ecclesiæ ita alienatas?

ASSERTIO I. Alienationem rerum Ecclesiasticarum illegitimè factam revocare potest in primis ipse Prælati, vel Rector alienans. n. 64. Item, qui alienanti prædium Ecclesiæ illegitimè subscripsit, excommunicandus est, nisi alienans, & qui accepit, citò restituerit, & præter excommunicationem, instrumentum alienationis non valet. n. 64. & 65. Alienans illegitimè res Ecclesiæ, tenetur alienationem revocare, etsi iuravit, se non revocaturum: imò etsi Successor, vel Superior talem alienationem confirmavit. n. 66. Aff. 2. Præter illos, qui ex officio res Ecclesiasticas illegitimè alienatas repetere debent, quilibet à Clero restitutionem illarum petere potest, etiam Parochiani Laici. n. 67. & tribus seqq. Item non possunt Canonici locare prædia Ecclesiastica in perpetuum, & si locant, sunt revocanda, & locantes refundere debent pretium conductoribus. n. 71. & 72. §. II. An, & quando Ecclesiæ læsæ, ob alienationem rei Ecclesiasticæ, competat beneficium restitutionis in integrum, & quæ sint pœnæ illegitimè alienantium res Ecclesiasticas, aut malè recipientium?

ASSERTIO I. Si Ecclesiæ in alienatione rei legitimè facta enormiter læsa sit, petere potest restitutionem in integrum, & restituenda sunt ei bona, reddito pretio ei, in quem alienatio facta est, cui etiam fructus percepti pro labore relinqui debent. n. 83. & tribus seqq. Aff. 2. Si alienatio rei Ecclesiasticæ contra Canones facta sit, tam alienator: quàm is, in quem alienatio facta est, imò & qui ei subscripserunt, ipso facto, excommunicationem incurrunt, nisi intra terminum præfixum, contractum alienationis resciderint. n. 77. Item, qui petunt, & recipiunt res Ecclesiæ à Laicis, perdunt acceptas, & sunt excommunicandi. n. 78.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

- c. 1. n. 6.
c. 2. n. 76.
c. 3. n. 21.
c. 4. n. 22.
c. 5. n. 2. & 3.
c. 6. n. 64. & tribus seqq.
c. 7. n. 20.
c. 8. n. 15. & seq.
c. 5. fin. n. 12.

c. 9. n. 75. & seqq.

c. 10. n. 17.

§. II. num. 73. & tribus seqq.

c. 12. & ult. num. 30.

IN SEXTO.

c. 1. num. 26. & duobus seqq.
c. 2. n. 59. & 60.

IN CLEMENT.
Clement. 1. num. § 1. & seqq.

Clement. 2. num. 7. & seqq.
Extrav. in Inter Communes
n. 53. & tribus seqq.

TITVLVS XIV.

DE PRECARIIS.

§. I. De contractibus in genere.

Quæst. I. Quid sit contractus? n. 1. Q. 2. Quotuplex sit contractus? num. 2. Q. 3. Quot, & quibus modis perficiantur contractus? n. 3. Q. 4. Quæ obligationes oriuntur ex quasi contractu? n. 4.

§. II. De contractu precarij.

Quæst. I. Quid sit precarium, & quomodo à commodato differat? n. 5. Quænam ad precarij substantiam spectant, & requiruntur? n. 6. & 7. Q. 2. Quando, & quomodo precarium finiatur? n. 8. & 9.

§. III. De contractu precarie, seu precariarum.

Quæst. I. Quid sit precaria, siue precaria, & quomodo à precario distinguantur? num. 10. Si concessio precariæ, siue precariarum irrationabiliter facta sit, potest à successore revocari, etiam si ab antecessore pœna adjecta sit tali contractui. n. 11. & 12. Q. 2. Quomodo contractus precariarum differat à contractu emphyteutico? n. 13. & duobus seqq.

SERIES CAPITULORVM.

IN ANTIQUIS.

- c. 1. n. 14. & seqq.
c. 2. n. 11. & seqq.

c. 3. & ult. in princ. n. 6.
8. & 9.

TITVLVS XV.

DE COMMODATO.

§. I. Quid sit commodatum, & quomodo ab aliis contractibus distinguatur: Item quæ res commodari possint, & quis commodare possit?

ASSERTIO I. Commodatum est alicujus rei ad aliquem specialem, seu certum usum gratuito facti concessio n. 1. Aff. 2. Omnes res commodari possunt, mobiles, & immobiles, etiam jura & servitutes, ac redditus annui: exceptis ijs, quæ usu ipso statim consumuntur, item res sacræ ad usus sacros. n. 2. Commodare potest dominus rei, vel qui administrationem eius habet: non autem Religiosus, sine licentia Superioris. cit. n. 2.

§. II. Ex qua culpa teneatur commodatarius, si res commodata apud ipsum pereat, vel deterior fiat, & an teneatur præstare casum fortuitum?

Ex contractu potest quis teneri ex dolo, vel ex culpa: Quid sit dolus, & quomodo differat à culpa. Est autem culpa alia lata, alia levis, alia levissima: & quid sit casus fortuitus? n. 3. Aff. 1. Quando aliquid commodatum fuit in gratiam unius tantum, scilicet accipientis, tum ex levissima etiam culpa obligetur. n. 4. Aff. 2. Si contractus commodati institutus in gratiam solius dantis, & non accipientis, tum commodatarius de dolo, & lata culpa tantum, quæ dolo æquiparatur, obligatur. n. 5. Aff. 3. Si commodatum in utriusque gratiam, dantis, & accipientis inest, tunc commodatarius tenetur ex culpa lata, & levi: sed non de levissima. n. 6. Aff. 4. Si res commodata casu fortuito, v. g. incendio pereat, non tenetur eam præstare commodatarius. n. 7. Excipiuntur tres casus, nisi casus fortuitus acciderit culpæ commodatarii, vel is pactum fecerit, de eo præstando, vel in mora restituendi fuerit. n. 8. & duobus seqq. Non potest agi contra